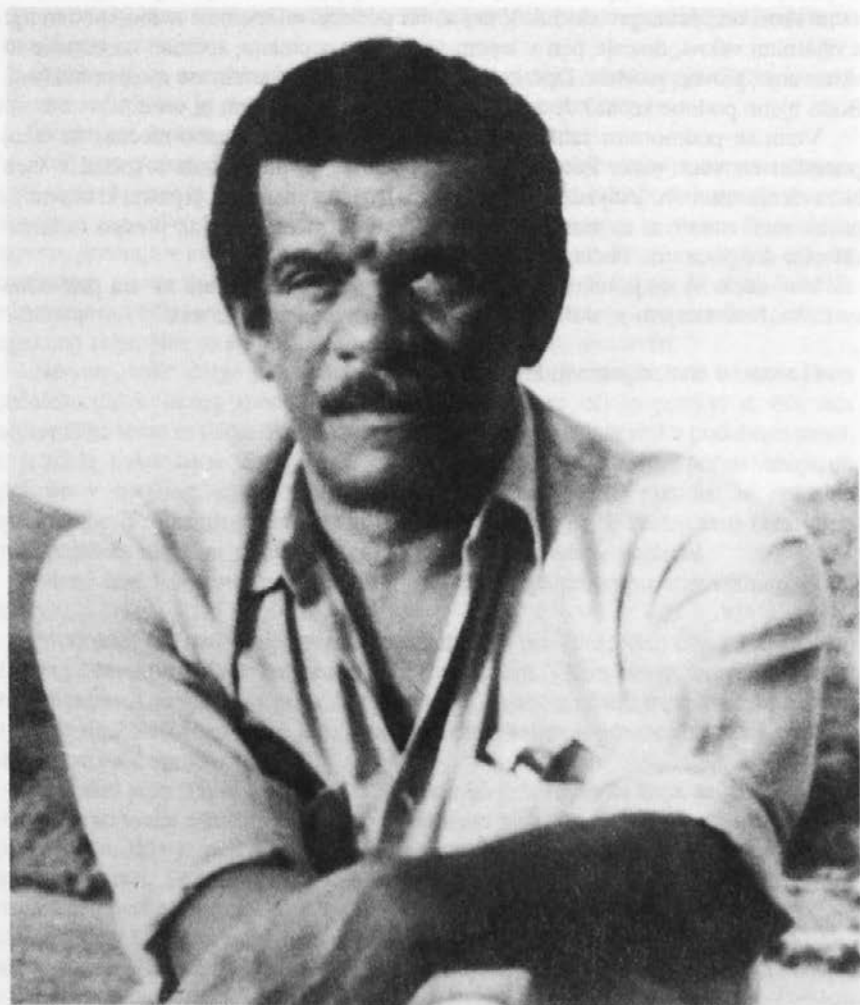

DEREK WALCOTT

Derek Walcott

Pesmi

Morje je zgodovina

Kje so vaši spomeniki, vaše bitke, mučeniki?
Kje je vaš plemenski spomin? Gospodje,
v tej sivi grobnici. Morje. Morje
jih je zaklenilo. Morje je Zgodovina.

Najprej je bilo valujoče olje,
težko kot kaos;
nato, kot svetloba na koncu predora,

svetilka karavele,
in to je bila Geneza.
Nato so bili zgneten kriki,
drek, stokanje:

Eksodus.

Kost s koralo spojena s kostjo,
mozaiki,
ogrnjeni v blagoslov sence morskega psa,

to je bila Skrinja zaveze.
Nato so z odtrganih strun
sončne svetlobe na dnu morja prišle

doneče harfe Babilonske sužnosti,
ko so se beli kavri kot okovi zbirali
na utopljenih ženskah,

in to so bile slonokoščene zapestnice
Salomonove pesmi,
a morje je še naprej obračalo prazne strani

in iskalo Zgodovino.
Nato so prišli možje z očmi, težkimi kot sidra,
ki tonejo brez grobov,

razbojniki, ki so pekli živino
in puščali njena zoglenela rebra kot palmove liste na obali,
nato penasti, besni gobec

plimnega vala, ki je pogoltnil Port Royal,
in to je bil Jona,
a kje je vaša Renesansa?

Gospod, zaklenjena je v tem morskem pesku
tam zunaj, onkraj stiskajoče se police čeri,
kjer so potonile vojne ladje;

nabrusi to srepenje, sam te bom vodil tja.
Vse je nežno in podmorsko,
prek kolonad koral,

mimo gotskih oken morskih pahljač,
tja, kjer krastavi ostržnik oniksooki
mežika, obtežen s svojimi dragulji kot plešasta kraljica;

in tiste obokane jame z loparji,
kozavimi kot kamen,
so naše stolnice,

in preizkušnja pred hurikani:
Gomora. Kosti, v mlinih na veter zdrobljene
v lapor in koruzno kašo,

in to so bile Žalostinke -
to so bile samo Žalostinke,
to ni bila Zgodovina;

nato je prišlo, kot gošča na sušech se ustnicah reke,
rjavo trsje vasi,
ki se skrivajo in strjujejo v mesta,

in pod večer zbori mušic,
in nad njimi konice zvonikov,
prebadajočih bok Boga,

ko se je namestil Njegov sin, in to je bila Nova zaveza.

Nato so prišle bele sestre in ploskale
ob valovih napredka,
in to je bila Osvoboditev -

slavje, O slavje -
hitro izginjajoče,
ko se čipke morja sušijo na soncu,

a to ni bila Zgodovina,
to je bila samo vera,
in nato se je vsaka skala razbila na svoje ljudstvo;

nato je prišla sinoda muh,
nato je prišla pisarniška čaplja,
nato je nastopila krastača in tulila za glas,

kresnice z bleščečimi zamislimi
in netopirji kot leteči veleposlaniki
in bogomolka, podobna policaju v uniformi,

in dlakave gosenice sodnikov,
pozorno preučujoč vsak primer,
in nato v temnih ušesih praproti

in v slanem hihotu skal
z bazeni morja, to je bil zvok,
kot bi brez vsakega odmeva mrmrala

Zgodovine, ki se zares začenja.

Konci

Stvari ne eksplodirajo,
ampak odpovedo, zbledijo,

kot zbledi sončna svetloba z mesa,
kot pena hitro ponikne v pesek,

celo svetleči se blesk ljubezni
nima gromoglasnega konca,

umre z zvokom
roč, ki zbledijo kot meso

s preznojenega lehnjaka,
vse se prilagaja temu,

dokler nas ne pusti
s tišino, ki obdaja Beethovno glavo.

Klavirska vaja

(za Marka Stranda)

April, naslednjih štirinajst dni metropolitanski april.
Pršec lošči muzejski vhod
kot njihove oči, ko te zapustijo, izmikajoča pomlad!
Sonce nežno suši lehnjakasta pročelja
avenij kot dekle, ki si pritiska robček k licu;
asfalt se lesketa kot svileni klobuk,
kot vprežni konji tekajo vodnjaki okoli Meta,
klip, klop, klip, klop v Manhattnu belle epoque,
ko žlebovi razpirajo ustnice pomladnemu dežju -
po avenijah, nejasnih kot impresionistični klišeji,
po napuščih z odtočnimi cevmi,
po betonskih rožah na okrušenih timpanonih,
po postajah podzemske v bizantinskem mozaiku -
duša kiha in nekdo skuša sestaviti
kolaž iztekajočega se stoletja,
epistolarni zanos, staro laforgueovsko bolečino.

Zapuščeni trgi, pometeni od sunkov kesanja,
od dežja sprani tlak, na katerem je zastrta kočija
še zadnjič dirjala okoli vogala Evrope,
ko so se kanali pregibali kot kromatične harmonike.
Vročica zdaj rdeči krizna žarišča globusa,
dež prši na bele železne stole na vrtovih.

Danes je četrtek, Vallejo umira,
toda pridi, dekle, vzemi dežni plašč, poiščiva življenje
v kakšni kavarni za zasoljenimi okni,
morda fin de siècla še ni konec,
morda ga nekje izvaja klavir,
ko se žarnice prežigajo skoz srce popoldneva
v obdobju tulipanov in bledega morilca.
Poklical sem muzo, izgovarjala se je na glavobol,
a morda ji je bilo zgolj nerodno, da bi jo videli
z nekom, ki pozna en sam letni čas,
in zato sem sam šel mimo rož v kamnu, gozdnih
timpanonov. Jaz nisem tisti, ki je ustrelil nadvojvodo.
Opravičujemo se za vse podobne zločine,
za mrmranje obscenih grafitov iz podzemske;
ničesar ji nisem mogel ponuditi, razen predvidljivo
blede naglavne rute iz prstene svile somraka.

Zbogom, torej, žal mi je, da nikoli nisem bil
v velikem mestu, v katerem je Vallejo našel mrzlico.
Morda Sena zasenči Vzhodno reko,
morda, toda ob Metropolitanu
jekleni tenorski obraz
slepeče vadi nekaj s starega Dunaja,
lestvice bliskajo po morju kot pezdirki.

Temni avgust

Toliko dežja, toliko življenja kot zabuhlo nebo
tega črnega avgusta. Moja sestra, sonce,
tuhta v svoji rumeni sobi in noče ven.

Vse gre k hudiču; gore se kadijo
kot čajnik, reke poplavlajo; vseeno
noče vstati in izklopiti dežja.

V svoji sobi je, ljubkuje stare reči,
moje pesmi, obrača svoj album. Tudi če pade grom
kot trušč krožnikov z neba,

ne stopi ven.

Ali ne veš, da te ljubim, vendar nimam moči,
da bi uredil z dežjem? A počasi se učim

ljubiti temne dni, kadeče se hribe,
zrak z opravljaječimi komarji
in srkati grenko zdravilo,

da takrat, ko se boš pojavila, sestra,
razmikajoča kapljice dežja,
s svojim čelom iz rož in odpuščajočimi očmi,

ne bo nič, kot je bilo, vendar bo resnično
(vidiš, ne pustijo me ljubiti,
kot bi rad), kajti, sestra moja, potem

se bom naučil kot svetle ljubiti tudi črne dneve,
črni dež, bele hribe, čeprav sem nekoč
ljubil samo svojo srečo in tebe.

Kres, Tobago

Široke, s soncem tlakovane plaže.

Bela vročina.

Zelena reka.

Most,
ožgane rumene palme

pred poletno spečo hišo,
dremajočo ves avgust.

Dnevi, ki sem jih imel,
dnevi, ki sem jih izgubil,

dnevi, ki so kot hčere prerasli
moje zavetne roke.

Korala

Oblika te korale spominja na izpraznjeno
dlan. Njena

sedanja odsotnost je težka. Kot lehnjak,
kot tvoja dojka v moji skrčeni dlani.

Morsko hladna s svojo bradavico praska kot pesek,
njene pore se, kot tvoje, lesketajo od slanega znoja.

Telesi v odsotnosti prelagata svojo težo,
in tvoje voljno telo, kot nobeno drugo,

ustvarja natančno odsotnost, kot ta kamen,
položen na mizo z belim stolalom

spominkov. Izziva mojo roko,
naj zahteva tisto, česar ljubimčeve roke niso nikoli poznale:

narave telesa drugega.

Izbral, prevedel in spremno besedo napisal Jure Potokar

"Moč poezije je moč dežele in zemlje. Pesnik sam mora biti neomikan in neveden, hkrati pa se mora vedno znova učiti istih črk. To je pot do pesmi."

To so besede karibskega pesnika **Dereka Walcotta**, rojenega leta 1930 na samotnem Odvetnem otoku Sveta Lucija, danes živečega med Trinidadom in Bostonom, kjer gostuje kot profesor kreativnega pisanja. Švedska akademija mu je letos podelila Nobelovo nagrado za književnost.

Zgodovina Karibov je zgodovina kolonializma, nasilja in uničevanja kulturnih dediščin in Walcott je v svojih delih zvest tej zgodovini, pa tudi kulturi zahodne civilizacije od Grčije dalje in 'angleškemu jeziku, ki ga ljubim'. Walcott je odličen pesnik melodioznega in občutljivega sloga in izjemnega obvladanja angleškega jezika. To morda pride najbolj do izraza v njegovih veličastnih epskih pesnitvah *Drugo življenje* (*Another Life*, 1973) in *Omeros* (1990). V Ameriki živeči ruski pesnik Josif Brodski, ki je zelo zaslužen za to, da je svet prepoznal enkratnost

Walcottovega pesniškega glasu, je njegove pesmi imenoval 'zlitje dveh neskončnosti: jezika in oceana'. Walcott je svojo trojno ustvarjalno zavezanost nekoč jedrnato podal z besedami: "Rdeč črnc, zaljubljen v morje, z diplomo kolonialne univerze, napol Nizozemec, črnc, Anglež, hkrati nihče in ves narod."

Walcott je prvo pesniško zbirko z naslovom *25 pesmi* izdal leta 1948, že leta 1984 je pri ugledni ameriški založbi Farrar, Strauss & Giroux izšla tudi obsežna knjiga *Zbrane pesmi 1948-1984* (po njej je nastal tudi izbor slovenskih prevodov). Walcott je poleg pesmi in epov napisal tudi več odmevnih gledaliških del (*Ti-Jean in njegovi brajci*, 1958, *Poslednji karneval*, 1968, in *Sanje na opičji gori*, 1970); ukvarja se tudi s slikarstvom.